

În cartea sa din 1958, *Brave New World Revisited*, Aldous Huxley a scris următoarele:

"Dacă prima jumătate a secolului al XX-lea a fost epoca inginerilor tehnici, a doua jumătate ar putea fi epoca inginerilor sociali - iar secolul XXI, presupun, va fi epoca controlorilor mondiali, a sistemului de caste științifice și a Lumii Minunate."

Aldous Huxley, *Brave New World Revisited*

Cu treizeci de ani înainte de a scrie aceste cuvinte, Huxley a scris lucrarea sa clasică de ficțiune, *Brave New World*. Plasată într-un viitor îndepărtat, această carte descrie o societate distopică gestionată științific. În *Brave New World*, autoritățile conducătoare obțin supunerea maselor nu prin forță, ci furnizând maselor fluxuri nesfârșite de divertisment care să le distragă atenția și manipulându-le cu ajutorul drogurilor și al altor metode tehnologice.

Huxley a scris "*Brave New World*" ca un avertisment; el credea că progresele în știință și tehnologie deschid calea spre tipul de societate descris în cartea sa. Și a avertizat că, în cazul în care o ordine de tip *Brave New World* se consolidează, aceasta ar putea fi revoluția "finală" sau "ultimă"; oamenilor li se vor lua libertățile, dar se vor bucura de servitutea lor și astfel nu o vor pune niciodată la îndoială, cu atât mai puțin se vor răzvrăti. Într-un interviu acordat în 1962 la Universitatea Berkeley, Huxley a explicat:

"Mi se pare că natura revoluției finale cu care ne confruntăm acum este tocmai aceasta: Că suntem în curs de a dezvolta o serie întregă de tehnici care vor permite

oligarhiei care controlează, care a existat și va exista întotdeauna, să îi facă pe oameni să-și iubească servitutea".

Aldous Huxley, Interviul - Universitatea Berkeley 1962

Potrivit lui Huxley, acest totalitarism din Lumea cea Nouă Curajoasă avea toate șansele să se consolideze în secolul XXI, așa că în acest videoclip vom examina dacă predicțiile lui Huxley se adevăresc: Trăim într-o Lumea Nouă Curajoasă?

În *Brave New World Revisited*, Huxley a scris următoarele:

"În 1931, când am scris "*Brave New World*", eram convins că mai aveam încă mult timp la dispoziție. Societatea complet organizată, sistemul științific de caste, abolirea liberului arbitru prin condiționare metodică, servitutea făcută acceptabilă prin doze regulate de fericire indusă chimic... toate acestea urmau să apară, dar nu în timpul meu, nici măcar în timpul nepoților mei... Douăzeci și șapte de ani mai târziu... mă simt mult mai puțin optimist decât mă simțeam când scriam *Brave New World*. Profețiile făcute în 1931 se adevăresc mult mai repede decât credeam că se vor adevăra... Coșmarul

organizării totale... a ieșit din viitorul sigur și îndepărtat și ne așteaptă acum, chiar după următorul colț."

Aldous Huxley, *Brave New World Revisited*

În "Brave New World", progresele din domeniul psihologiei au făcut posibil ca autoritățile să folosească controlul minții pentru a condiționa cetățenii, încă de la o vârstă fragedă, să gândească și să se comporte în mod supus și conformist. La aproape 100 de ani după ce Huxley a scris romanul său distopic, a părăsit acest tip de condiționare domeniul ficțiunii și a intrat în realitate?

"Astăzi, arta controlului minții este în curs de a deveni o știință. Practicanții acestei științe știu ce fac și de ce. Ei sunt ghidați în munca lor de teorii și ipoteze solid stabilite pe o bază masivă de dovezi experimentale."

Aldous Huxley, *Brave New World Revisited*

Deși ideea de control al minții poate suna ca o science-fiction, la mijlocul și sfârșitul secolului al XX-lea, mulți filosofi, psihologi și oameni de știință proeminenți s-au alăturat lui Huxley și au tras un semnal de alarmă cu privire la faptul că cercetările privind elementele fundamentale ale acestui fenomen erau în plină desfășurare. În 1953, distinsul filosof britanic Bertrand Russell a explicat:

"Este de așteptat ca progresele în domeniul fiziologiei și psihologiei să ofere guvernelor un control mult mai mare asupra mentalității individuale decât cel pe care îl au acum chiar și în țările totalitare."

Bertrand Russell, *The Impact of Science on Society* (Impactul științei asupra societății)

Renumitul psiholog clinician american din secolul XX, Carl Rogers, a avertizat că dezvoltarea rapidă a Științelor

Comportamentale, care este "un grup de discipline științifice... incluzând psihologia, psihiatria, sociologia, psihologia socială, antropologia și biologia... științele economice și politice... matematica și statistica" (Carl Rogers, *On Becoming a Person*), este pe cale să devină ceea ce el a numit o știință "dacă-atunci". Prin aceasta, el a vrut să spună că oamenii de știință și inginerii sociali descopereau că, dacă într-o societate sunt implementate condiții construite cu grijă, atunci există o mare probabilitate ca majoritatea cetățenilor să răspundă la aceste condiții în moduri previzibile și, prin urmare, controlabile. Sau, așa cum a scris în 1954:

"Cred că prea puțini oameni sunt conștienți de amploarea, amploarea și profunzimea progreselor care au fost făcute în ultimele decenii în științele comportamentale... puterea tot mai mare de control pe care o oferă va fi deținută de cineva sau de un grup; un astfel de individ sau grup va alege cu siguranță scopurile sau obiectivele care trebuie atinse; iar majoritatea dintre noi vor fi apoi controlați din ce în ce mai mult prin mijloace atât de subtile încât nici măcar nu vom fi conștienți de ele ca fiind controale... se pare că o formă de societate complet controlată... se apropie".

Carl Rogers, *Despre cum să devii o persoană*

Într-un raport publicat în 2021, oamenii de știință care fac parte dintr-un subcomitet al Grupului consultativ științific pentru situații de urgență (SAGE) din Marea Britanie au recunoscut că au folosit tactici "totalitare" de control mental pentru a obține complianță în masă. Un om de știință a mers atât de departe încât a declarat că a fost "uimit de militarizarea psihologiei comportamentale în ultimii cinci ani", în timp ce un alt om de știință a recunoscut:

"Ai putea numi psihologia "controlul minții". Asta este ceea ce facem... în mod clar, încercăm să o facem într-un mod pozitiv, dar a fost folosită în mod nefast în trecut. Psihologia a fost folosită în scopuri ticăloase".

Laura Dodsworth, O stare de frică

Pe lângă condiționarea gândurilor și a comportamentelor cetățenilor, în Brave New World cele mai noi tehnologii sunt folosite de autoritățile de la putere pentru a oferi populației "distracții non-stop de cea mai fascinantă natură". Scopul acestei distracții ușor accesibile era dublu: în primul rând, pentru a se asigura că cetățenii nu acordă atenție realităților politice și sociale și, în al doilea rând, pentru a promova docilitatea și prostia, creând astfel o populație căreia îi pasă prea puțin de libertate. Se întâmplă ceva similar astăzi?

Indiferent dacă a fost sau nu impusă în mod intenționat societății, un lucru este sigur: Tehnologia și oferta nesfârșită de divertisment stimulant, dar degradant din punct de vedere moral, care decurge din ea, creează o populație pasivă, ignorantă și schilodită spiritual, neinteresată să se opună punerii în aplicare a lanțurilor sale politice - exact așa cum a avertizat Huxley:

"Pe măsură ce arta și știința manipulării ajung să fie mai bine înțelese, dictatorii viitorului vor învăța, fără îndoială, să combine [tehnicele de propagandă] cu distracțiile non-stop care, în Occident, amenință acum să înece într-o mare de irelevanță [informațiile] raționale esențiale pentru menținerea libertății individuale."

Aldous Huxley, Brave New World Revisited

Dar nu doar o ofertă nesfârșită de distracții face posibilă o Lumea minunată nouă. Huxley a prezis, de asemenea, că, în viitor, anumite forme de tehnologie vor fi folosite

pentru a crește sugestibilitatea și obediența unei populații, astfel încât toată lumea să poată fi "de încredere că se va comporta aproape la fel de previzibil ca mașinile" (Huxley).

În Brave New World, tehnologia folosită în acest scop se numea hipnopedagogie sau "învățarea prin somn", pe care Huxley a numit-o "cea mai mare forță moralizatoare și socializatoare din toate timpurile". În fiecare noapte, în timp ce dormeau, cetățenii erau expuși la propagandă și la sugestii repetate din partea statului. Huxley și-a bazat ideea de "sleep-teaching" pe știința hipnozei. Oamenii de știință știau de mult timp că, atunci când un individ este plasat sub hipnoză, în creier se activează undele alfa, la fel ca atunci când se află într-un somn ușor. În ambele cazuri, sugestibilitatea este dramatic crescută. După cum a explicat Huxley:

"Majoritatea lucrurilor care pot fi făcute cu și pentru o persoană în transă hipnotică pot fi făcute cu și pentru o persoană în somn ușor. Sugestiile verbale pot fi transmise prin... cortex către creierul mijlociu, trunchiul cerebral și sistemul nervos autonom. Dacă aceste sugestii sunt bine concepute și repetate frecvent...se pot instala noi tipare de sentimente și le pot modifica pe cele vechi, se pot da comenzi posthipnotice, se pot da sloganuri, formule și cuvinte declanșatoare adânc înrădăcinate în memorie."

Aldous Huxley, Brave New World Revisited

Deși nu sunt subiecți de predare a somnului, mulți oameni din lumea modernă se uită la televizor, aproape zilnic, ore în șir. Oamenii de știință știu de zeci de ani că privitul la televizor activează undele alfa din creier, plasând astfel individul într-o transă de tip

hipnotic - pregătit pentru sugestii și gata să fie programat. Neurochirurgul Adam Lipson explică:

"Au existat studii EEG care demonstrează că privitul la televizor convertește creierul de la activitatea undelor beta la undele alfa, care sunt asociate cu o stare de visare cu ochii deschiși și cu o utilizare redusă a gândirii critice".

Adam Lipson

Atunci când ne aflăm într-o stare hipnotică indusă de televiziune, clișeele și sloganurile din mass-media mainstream, valorile morale și principiile ideologice din emisiuni și filme, precum și sugestiile din reclame, politicieni, celebrități și propaganda sponsorizată de stat ocolesc facultățile critice și se infiltrează în fundamentele minții. În timp, privitorul tipic de televiziune se transformă într-un "robot cu opinii" - evaluările sale despre lume sunt regurgități fără noimă a tot ceea ce a fost absorbit de la televizor.

În urmă cu aproape șaptezeci de ani, medicul Joost Meerloo a avertizat asupra pericolelor hipnotizante ale televiziunii, pericole care se aplică acum calculatoarelor, telefoanelor inteligente și oricărei alte tehnologii care transformă ființa umană într-un spectator hipnotizat al unui ecran.

"Omul nu mai gândește în valori personale, urmându-și propria conștiință și evaluări etice; el gândește din ce în ce mai mult în valorile pe care i le aduc mijloacele de comunicare în masă... televiziunea îl menține într-o continuă uimire și fixare pasivă. În mod conștient, el poate protesta împotriva acestor voci anonime, dar cu toate acestea sugestiile lor se preling în sistemul său."

Joost Meerloo, *The Rape of the Mind* (Violarea minții)

În *Brave New World*, sugestibilitatea a fost sporită nu doar prin utilizarea tehnologiei, ci și cu ajutorul unui super drog numit Soma.

"Drogarea sistematică a indivizilor în beneficiul statului... a fost un element principal în politica controlorilor lumii."

Aldous Huxley, *Brave New World Revisited*

Soma nu avea niciun dezavantaj fiziologic. Atunci când era administrată în doze mici, stimula un sentiment de beatitudine, iar în doze mai mari genera halucinații plăcute și un somn revigorant. Ea oferea ceea ce Huxley numea o "vacanță de la realitate" și, cel mai important, îi făcea pe cetățeni extrem de supuși.

"Pe lângă faptul că liniștea, halucinațiile și stimularea, soma din fabula mea avea puterea de a spori sugestibilitatea, astfel încât putea fi folosită pentru a întări efectele propagandei guvernamentale."

Aldous Huxley, *Brave New World Revisited*

În prezent, nu un super-drog asemănător cu Soma, ci un întreg amestec de droguri, inclusiv, dar fără a se limita la alcool, marijuana, psihotrope, opioide și somnifere, sunt folosite cu ușurință ca mijloc de a scăpa de realitate. Utilizarea pe scară largă a drogurilor în zilele noastre are ramificații socio-politice. Pentru că o societate drogată, la fel ca o societate abrutizată, este mai ușor de condiționat în servitute. Dependenta de substanțe chimice nu este o persoană vigilentă din punct de vedere politic, gata să apere libertatea - și, așa cum a scris Meerloo:

"Orice om care evadează din realitate prin consumul de alcool și droguri nu mai este un agent liber; nu mai este capabil să exercite niciun control voluntar asupra minții și acțiunilor sale... Alcoolismul și dependența de droguri pregătesc modelul de supunere mentală atât de iubit de spălătorii de creiere

totalitari... Drogurile... pot fi folosite pentru a face din om o ființă supusă și conformă."

Joost Meerloo, The Rape of the Mind (Violul minții)

Societatea din Brave New World era, de asemenea, organizată într-un sistem de caste științifice. Ingineria genetică prenatală producea copii destinați să aparțină uneia dintre cele cinci caste. Cea mai înaltă castă, Alfa, era formată din cetățeni modificați genetic pentru a fi inteligenți, puternici și frumoși. Cea mai joasă castă, Epsilonii, erau scunzi, urâți, proști și tratați ca sclavi. Fiecărei caste îi era interzis să se amestece între ele. Este posibil astăzi un sistem de caste științifice?

În timp ce utilizarea pe scară largă a ingineriei genetice prenatale poate că nu se află la orizontul apropiat, ingineria genetică postnatală și augmentarea tehnologică a creierului și a corpului se află în faza inițială. Ne aflăm la începutul unei ere fatale în care omul ar putea fuziona cu mașina, iar rezultatul ar putea fi formarea unui sistem de caste științifice pe două niveluri.

Va exista o castă de ființe umane care vor saluta fuziunea cu tehnologia în așteptarea depășirii limitărilor biologice. Și va exista o castă prea umană, formată din oameni care se vor opune fuziunii cu tehnologia. Ce restricții vor fi impuse celor din această ultimă castă? Ce fel de supraveghere și control vor putea fi exercitate asupra celor care acceptă creșterile tehnologice? Care vor fi "morcovii pe băț" pentru a-i atrage pe oameni să treacă la o eră transumanistă? Timpul ne va spune.

"Lumea de mâine va fi martora unei bătălii extraordinare între tehnologie și psihologie. Va fi o luptă a tehnologiei împotriva naturii, a condiționării sistematice împotriva spontaneității creative."

Joost Meerloo, The Rape of the Mind (Violarea minții)

Dacă previziunile lui Huxley se adevăresc, ce se poate face în această privință?

Poate că nu trebuie făcut nimic. Poate că totalitarismul din "Brave New World", despre care Huxley a avertizat, nu este fezabil pe termen lung - nu este atât de stabil cum credea el. Poate că această formă de ordine socială este menită să se prăbușească sub propria greutate opresivă.

Dar poate că Huxley avea dreptate. Cu suficiente progrese în domeniul științei și al tehnologiei se poate realiza o ordine a Lumii Minunate și, odată instituită pe deplin, aceasta va fi revoluția finală. Ființele umane se vor naște și vor fi crescute în condiții de servitute tehnocratică pe care nu o vor contesta sau căreia nu i se vor împotrivi, deoarece va fi o servitute pe care cei mai mulți dintre ei o iubesc și o apără. Dacă acest lucru se va dovedi a fi așa, ultimele cuvinte ale lui Huxley din Brave New World Revisited se vor dovedi a fi presante.

"Poate că forțele care amenință acum libertatea sunt prea puternice pentru a li se putea rezista prea mult timp. Este totuși datoria noastră să facem tot ce putem pentru a le rezista."

Aldous Huxley, Brave New World Revisited.

<https://youtu.be/aPkQ57cXrPA?t=5>

Traducere AG & DeepL